Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

БЕЛАРУСКАЯ ПРЫМАЎКА

Хто шануе сябе, таго і людзі шануюць

№ 5 (321) САКАВІК 2022 ГОДА

ТРАГЕДЫЯ

АД ПАДЗЕННЯ ДРЭВА ЗАГІНУЛА ЖАНЧЫНА

Каля Гарадка дрэва ўпала побач з дзвюма жанчынамі: адна з іх загінула, другая - шпіталізавана ў бальніцу.

26 сакавіка ў 13-56 ратавальнікам Гарадоцкага раёна ад дзяжурнага органаў унутраных спраў паступіла паведамленне аб дзвюх пацярпелых жанчын у выніку падзення дрэва ў раёне вуліцы Старапалацкай у горадзе Гарадку.

Гэты трагічны выпадак па нашай інфармацыі адбыўся на тэрыторыі Вайханскага сельсавету, да якога прымыкае вуліца Зялёная, праз якую дарога вядзе на Іванаўскія могілкі з цэнтра Гарадка. Гэтыя могілкі на 3/4 знаходзяцца сваёй старой часткай у сельсавеце. Вось так бачна вуліца Зялёная, з боку паваленай сасны.

Праз ж вуліцу Старапалацкую ратавальнікі спяшаліся на месца здарэння. Да месца здарэння былі неадкладна накіраваны падраздзяленні пажарнай аварыйна-выратавальнай часці №1 Гарадоцкага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях.

— Мы пад'ехалі да месца, дзе меркавана знаходзіліся пацярпелыя на зямлі ляжалі дзве жанчыны, адна з іх была заблакаванная галінкамі дрэва, якое ўпала побач з імі, — распавёў начальнік дзяжурнай змены Дзмітрый Мукамол. Мы вызвалілі жанчыну ад галінак дрэва, крыху пазней медыкі канстатавалі яе смерць. Другая жанчына, дачка загінулай, была ў прытомнасці і казала, што адчувае востры боль у назе.

Яе шпіталізавалі ў лякарню супрацоўнікі хуткай медыцынскай дапамогі.

Л. Антонаў

ФІНАНСЫ

ДАЎГІ ПА КРЭДЫТАХ РАСТУЦЬ

Арганізацыі Гарадоцкага раёна маюць самую вялікую адносную дэбіторскую пратэрмінаванасць. Хто мае самыя вялікія даўгі па крэдытах?

Віцебскае абласное ўпраўлене статыстыкі апублікавала статыстычныя даныя за першы месяц 2022 года пра дэбіторскую і крэдыторскую пратэрмінаванасці. Гарадоцкі раён у лідарах па адноснай, як дэбіторскай, так і па крэдыторскай пратэрмінаванасці. Але ў якіх раёнах фінансавае становішча яшчэ горш?

Дэбіторская пратэрмінаванасць паказвае колькі павінны арганізацыям раёна пакупнікі прадукцыі і паслугаў, калі закончыліся тэрміны выплат па дамове. Па выніках студзеня 2021 года, такая пратэрмінаванасць складала па нашаму раёну 6,3 млн. руб, а ў 2022 годзе дасягнула 7,2 млн. руб.Але год назад яна складала па пратэрмінаанай велічыні 42,9% ад усіх даўгоў, то ў гэтым годзе знізілася да 32,7 %. Чаму стала так?

Мусіць таму , што ў гэтым годзе прадукцыі і паслугаў было аказана значна больш і рост абсалютнага доўгу на 900 тыс. руб. прывёў да змяншэнне адноснага доўга на 10,2%. Падобная дынаміка назіраецца ў Бешанковіцкім, Полацкім, Талачынскім раёнах.

Вялікую адносную дэбіторскую пратэрмінаванасць маюць зараз Лепельскі, Лёзненскі,Браслаўскі, Сененскі і Дубровенскі раёны, дзе яна ад 30,4 % да 32,7%

Па Віцебскай жа вобласці абсалютны рост дэбіторскай пратэрмінаванасці павялічыўся з 543,0 млн. руб. да 619,2 млн. руб. і выклікаў і адносны рост з 13,7% да 15,0%. Гэта значыць, што больш тавараў і паслугаў пастаўляць не сталі, а за пастаўленыя тавары і паслугі спажыўцы не разлічыліся ў патрэбны тэрмін.

Падобная тэндэнцыя маецца і па пратэрмінаванай крэдыторскай запазычанасці вобласці. Па Віцебшчыне яна павялічылася з 691,4 млн. руб студзеня 2021 г. да 818,1 млн. руб у 2022 годзе і адносна з 12,3% да 14,2%.

Гарадоцкі раён тут таксама дапусціў рост пратэрмінавання з 16,9 млн. да 19,3 млн. руб. і ў адносным вымярэнні з 26,6% да 30,0%. Але іншыя раёны маюць значна кепскую сітуацыю з даўгамі за крэдыты, за якія сваечасова не разлтчваюцца. Гэта датычыцца найперш Мёрскага раёна, дзе крэдытаў на металургічны завод атрымана шмат, а пратэрміноўка для сельскага раёну дасягнула ўжо 74,6 млн. руб. або 55,1% ад агульнай масы крэдытаў. Больш у абсалютнай велічыне пратэрмінавана крэдытаў толькі ў г. Віцебска 204,5 млн. (9,5%) і Аршанскага з 143,0 млн. (21,2%). А цяжэй разлічвацца з крэдытамі пасля Мёрскага раёна — Шумілінскаму 32,2 млн. руб (40,0%) і Вушацкаму — 14,0 млн. руб. (42,8%).

Такія лічбы фінасавага становішча раёнаў Віцебшчыны сведчаць пра істотныя праблемы з гаспадараннем на поўначы Беларусі.

Л. Антонаў

НАРОДНАЕ СВЯТА

ГУКАННЕ ВЯСНЫ АДБЫЛОСЯ

У клубных установах раёна арганізавалі народнае свята Гуканне вясны.

У сакавіку, па традыцыі, клубныя ўстановы раёна праводзяць народнае свята Гуканне вясны. Гуканне вясны — старажытнае свята развітання з зімой і сустрэчы вясны. Мае язычніцкае паходжанне. Суправаджаецца абрадавымі вясновымі песнямі, карагодамі. Людзі заклікаюць вясну хутчэй прыйсці, радуюцца першаму вясноваму сонцу і праганяюць зіму.

Першымі ў гэтым годзе гукалі вясну ў Езярышчы. Творчы калектыў Езярышчанскага ГПДК падрыхтаваў цікавую праграму з веснавымі песнямі,гульнямі, карагодамі.

У мінулую суботу 19 сакавіка свята народнага календара Гукане вясны прайшло і ў аграгарадку Верамееўка

Традыцыйнае народнае свята Гуканне вясны таксама правялі творчыя калектывы філіялаў «Дуброўскі СДК», «Межанскі СДК», «Сцяпанавічаскі СК».

Традыцыйнае свята Гуканне вясны прайшло і ў філіяле «Кабішчанскі СДК».

Гучныя веснавыя песні, карагоды, рознакаляровыя птушкі на галінках дрэў, частаванне абрадавым печывам у выглядзе жаваронкаў,усё гэта стварыла добры настрой і дазволіла ўсім жадаючым далучыцца да спрадвечных народных традыцый сустрэчы вясны.

Л. Антонаў

ФІНАНСЫ

НЕ САМЫЯ ГОРШЫЯ ПА МІНУСАХ

Арганізацыі Віцебскай вобласці істотна зменшылі прыбытак за 2021 год. Гарадоцкі раён мае значна меншы мінус, чым Мёрскі.

Віцебскае абласное ўпраўлене статыстыкі апублікавала статыстычныя даныя за першы месяц 2022 года, а таксама і асобныя даныя за 2021 год. Гэтыя даныя шмат могуць паведаміць пра фінансавыя прыбыткі і страты арганізацый па раёнах Віцебшчыны і вобласці. Хто лепш, а хто горш спрацаваў за 2021 год? У каго самы значны прагрэс у прыбытках, а ў каго падзенне ў фінансавую прорву?

Віцебская вобласць за 2021 года атрымала прыбытку толькі ў 741,9 млн. рублёў, што склалала 68,8% ад 2020 года, калі прыбытак быў у 1077,7 млн. руб. Такое змяншэнне адбылося найперш у выніку дзейнасці арганізацый у Аршанскім, Лепельскім, Мёрскім раёнах, дзе раней шы прыбытак зменшыўся на дзесяткі мільёнаў рублёў. Так у Аршанскім з 244,8 млн. руб 2020 г. да 90,4 млн.руб 2021 года, у Лепельскім раёне з 88,0 млн. руб да 7,6 млн. руб, а ў Глыбоцкім раёне абрынуліся са 147,3 млн. руб прыбытку да 13,9 млн. руб — у 11 разоў стала менш. У Мёрскім раёне, дзе заваліў фінансавыя паказчыкі ствараемы металургічны камбінат, то тут меўся раней прыбытак у 3,6 млн. руб., а стала стратаў аж да 85,9 млн. руб.

На гэтым фоне значнага падзення прыбыткаў у чатырох раёнах арганізацыі нашага раёна за 2021 год спрацавалі са стратамі ў 1,6 млн. рублёў, меўшы ў 2020 годзе прыбытак у 6,9 млн. руб. І такое змяншэнне не выглядае занадта моцным.

Праўда ўсе суседнія раёны за 2021 год істотна павялічылі свае прыбыткі. Шумілінскі раён з 3,5 млн. рублёў да 9,7 млн. руб., Віцебскі з 23,6 млн. руб. да 54,8 млн. руб. , а Бешанковіцкі з 3,1 млн. руб да 14,7 млн. руб. --- амаль у пяць разоў! Варта адзначыць і Чашніцкі раён з Навалукомльскай ГЭС, дзе ад страт у 1,2 млн. руб 2020 года падняліся да прыбытку ў 15,3 млн. руб.

Аблстатыстыка паведамляе і аб колькасці стратных арганізацый у вобласці. Агульная іх колькасць зменшылася з 91 да 74. Гэта

(працяг на стар. 2)

ФІНАНСЫ

(пачатак на стар. 1) адбылося магчыма і за кошт узбуйнення арганізацый, а магчыма і праз паляпшэнне працы. Пры гэтым у Гарадоцкім раёне як было дзве стратныя арганізацыі ў 2020 годзе, так і засталося. Толькі іх стратнасць павялічылася з 3,6 млн. руб да 4,3 млн. руб на 19,2%. Найбольшы рост стратных арганізацый адбыўся ў Бешанковіцкім раёне з адной да чатырох, а змяншэнне ў Шумілінскім — з чатырох да адной, што дазволіла скараціцьстраты з 1,0 млн. руб. да 100 тысяч рублёў.

Вось такая статыстыка па стратных арганізацыях Віцебшчыны за 2021 год — другі год пандэміі каранавіруса.

Леанід Гаравы

ПАЛІТЫЧНЫ ПЕРАСЛЕД

АСУДЗІЛІ НА 20 СУТАК

Высвятліліся некаторыя акалічнасці затрыман ня віцебскага апазіцыйнага актывіста Барыса Хамайды. Ён быў затрыманы 15 сакавіка і паспеў паведаміць пра гэта журналістам. Абазнаныя крыніцы паведамляюць, што Барыса Хамайду асудзілі на 20 сутак адміністрацыйнага арышту паводле артыкулу 24.23 КаАП – за «несанкцыянаванае пікетаванне».

Атрыбутам пікету была прызнаная жоўта-блакітная стужка. Неверагодна, але факт: гэтую стужку супрацоўнікі міліцыі пакінулі Барысу Хамайду, калі летам мінулага году ў яго забралі ўсе прадметы бел-чырвона-белай афарбоўкі: вялікі парасон, пад якім актывіст распаўсюджваў беларускую літаратуру, вышыванкі, дзе чырвонымі ніткамі па белай палатніне былі вышыты малітва «Ойча наш», і выслоўе «Мы без Радзімы – нішто, яна для нас – усё»…

Яшчэ ўлетку стужка ў колерах дзяржаўнага сцяга Украіны не выклікала падазрэнняў у міліцыянтаў, аднак цяпер, з пачаткам вайны ва Украіне, сітуацыя змянілася. Стужка стала знакам падтрымкі ўкраінскага народу. І хаця гэтую стужку Барыс Хамайда выносіў у цэнтр Віцебску штодня і яна аздабляла ягонае «працоўнае месца» ці не з 2014-га году, толькі цяпер супрацоўнікі Чыгуначнага РАУС Віцебску ўгледзелі ў ёй «несанкцыянаванае пікетаванне».

Барыс Хамайда адбывае пакаранне ў віцебскім ІЧУ, сябрам удалося перадаць яму прадметы першай неабходнасці і асабістай гігіены.

Ян Сведка

БАЦЬКАЎШЧЫНА

ПАГОНЯ І МОВА — БЕЛАРУСКІЯ АБЯРЭГІ

«Не забывайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі...» — сёння заклік Багушэвіча чытаецца ўжо не ў сімвалічным русле. Без філалагічнай рамантыкі і кніжнага пылу. Інакшасць, «нерасійскасць» беларусаў — шчаслівы квіток у будучыню.

Калега, які днямі чакаў сваёй чаргі на прышчэпку Johnson у Беластоку, уразіўся сітуацыі: побач з ім двое коратка стрыжаных мужыкоў у спартовай вопратцы з барсеткамі. Гопнікі ці блізка да таго. Размаўляюць між сабой па-беларуску. Можа, не на чысцюткай крынічнай мове, але ўсё ж.

Пацікавіўся, адкуль, што і як. Апынулася — з Мінска. Ніякай палітыкі ці ідэйнасці. Хлопцы ў публічных месцах стараюцца не ўжываць расійскай, каб не мець праблем. Яму параілі рабіць таксама: «Ці мала што».

Акурат гэтае «ці мала што» дзесяцігоддзямі адварочвала людзей ад усяго беларускага. Бо нацыянальныя сімвалы былі знакамі бяды. Ва ўніверсітэце, на працы, на вуліцы. Патруль ля ЦУМа чуе, што гаворыш па-беларуску — правярыць змесціва заплечніка. І гэта яшчэ ў «травеядных гады»...

У Беларусі з гэтым мала што змянілася — стала толькі горш. Але ў замежжы, куды з'ехалі тысячы і тысячы, сітуацыя змянілася кардынальна.

Людзі, якія не мелі нічога агульнага з нацыянальным рухам ды нават праспалі 2020-ты, сёння перарабляюць беларускія нумары на машынах — закрэсліваюць чырвона-зялёны сцяжок, малююць паверх БЧБ.

«Мы — не яны»

Чаму так? Бо быць зараз у Еўропе расійцам — гэта чорная метка. Мінімум атрымаеш скандал у метро ці гандлёвым цэнтры, а могуць і машыну разбіць. З беларусамі пакуль не да такой ступені, але цкаванне ўжо пачалося і хто ведае, што будзе заўтра.

Адзінае выйсце — паказаць сваю іншасць і ад расійшчыны, і ад беларускага афіцыёзу. Адмежавацца. «Мы — не яны».

Вось і прыйшоў час узгадаць Багушэвіча. А яшчэ — пацікавіцца, дзе ў Батумі ці Варшаве набыць значак ці які мерч з Пагоняй.

Сітуацыя падаецца парадаксальнай, калі ўзгадаць, як яно было з той жа мовай цягам апошніх дзесяцігоддзяў. Калі груба:

1980-я — «Колхозная мова»

1990-я — 2000-я — «Язык оппозиции и отморозков»

2010-я — «Красивый язык, но я не буду коверкать»

2018 — 2020 — «Хмм, модна, цікава»

2022 — ... — «Мы не ра-сій-цы!»

Беларусы — людзі прагматычныя. Вясковая нацыя. Кот патрэбны, каб мышэй лавіў. Сабака — каб брахаў і дом ахоўваў... У гэтай сістэме каардынат мова і нацыянальныя сімвалы доўгія гады былі не да чаго. Без патрэбы. «Какая разница?»

Цяпер жа мова можа захаваць ад бойкі з украінцамі-эмігрантамі. Пагоня — зберажэ машыну на беларускіх нумарах лепш за сігналізацыю. Усё гэта ў купе наўпрост павялічвае твае шанцы ў вольным свеце. Сімвалы нацыі сталі яе абярэгамі.

Рэінкарнацыя нацыянальных праектаў

Можна запярэчыць, што ўсё гэта тычыцца толькі сітуацыі замежжа. А вось і не. Бо трэнд — на гады і дзесяцігоддзі. Незалежна ад падзеяў на франтах. У Беларусі ўсё таксама зменіцца, і новая эліта, якой бы яна не была, будзе дрэйфаваць далей і далей ад усходняга суседа.

А расійская культура і мова будуць губляць прыцягальнасць. Будуць адпужваць. Нават пасля трансфармацыі ў Расіі не ўяўляю сабе чарговага замілавання замежнікаў матрошкамі, балалайкамі і Дастаеўскім, як на пачатку 1990-х.

Расійская культура апынецца ў сітуацыі, блізкай да нямецкай у паваенныя гады, калі Томас Ман ці Гюнтэр Грас гадамі выбачаліся і даводзілі, што «мы — не яны».

А зараз наўпрост уявіце, каб усё, што робіцца ў Беларусі і з тэрыторыі Беларусі, рабілася пад БЧБ-сцягам і пад беларускамоўныя загады? А?.. Вось тады нацыянальнай культуры і нацыі як такой сапраўды не пазайздросціш.

Зараз жа — нягледзячы на ўсе жахі і пагрозы ў будучыні — наш нацыянальны праект ізноў мае шанц. Бо ён — іншы, незаплямлены.

А калі больш шырока, то ад 24 лютага нацыянальныя праекты ў Еўропе могуць адлічваць сваё другое жыццё. Рэінкарнацыю. Менавіта нацыянальны праект ва Украіне пацвердзіў яе жыццяздольнасць.

Простыя вечныя рэчы: сям'я — зямля — кроў — мова — армія — любоў да свайго — аб'ядноўваюць і дапамагаюць абараняцца. «Зялёным» і гендарным праектам варта папаліць недзе ўбаку.

Таму — не забывайце ж мовы нашай беларускай, каб... не застацца аўтсайдарамі ў вачах усяго свету.

МД, budzma.org

АРЭНДА

ШТО, ДЗЕ І ЯКОЙ ПЛОШЧЫ АРЭНДА?

У Гарадку і Гарадоцкім раёне прапануецца ў арэнду 12 памяшканняў. Хто прапануе, дзе яны і якой плошчы?

На сайце Гарадоцкага райвыканкаму прапануецца ў арэнду 12 памяшканняў. Аб'екты маюцца ў гарпасёлку Езярышча, аграгарадку Мяжа і ў Гарадку для развіцця прадпрымальніцкай дзейнасці ў раёне.

Найбольшую колькасць памяшканняў прапаноўвае Віцебскі філіял РУП «Белпошта».

Тут прапануюць для здачы ў арэнду наступныя плошчы: г.п . Езярышча, вул. Ленінская, 58 (на 2-м паверсе) — 4 нежылыя памяшканні (32,5 кв.м., 64,3 кв.м., 33,8 кв.м. і 67,3 кв.м.); аг. Мяжа — 4 нежылыя памяшканні (29,03 кв.м., 13,62 кв. м., 4,8 кв.м. і 2,97 кв.м.) у будынку аддзялення сувязі. Каэфіцыент, які ўсталёўваецца ў залежнасці ад попыту, тэхнічнага стану і камерцыйнай выгады — 3,0. Памяшканні ў здавальняючым стане, маецца пячное ацяпленне. Па ўсіх пытаннях, якія цікавяць, звяртацца па тэлефоне: (8-0212) 61-66-90.

Вялікія плошчы ў Гарадку здае ў арэнду УА «Гарадоцкі дзяржаўны аграрна-тэхнічны каледж».

Тут прапануецца будынак склада, размешчанага па адрасе: г. Гарадок, вул. Баграмяна, 105 А, год пабудовы — 1974, колькасць паверхаў — 1, плошча забудовы — 568 м2, агульная плошча — 571 м2, аб'ём будынка — 3134 м2, матэрыял сцен — цэгла. Таксама прапануецца памяшканне ў будынку лабараторыі плошчай 69,02 м2, размешчанай па адрасе: г. Гарадок, вул. Баграмяна, д. 39, год пабудовы — 1936, колькасць паверхаў — 2, плошча забудовы — 408 м2, аб'ём будынка — 2591 м2, матэрыял сцен — цэгла. Гэта стары будынак Гарадоцкага сельгас-тэхнікума з даваеннай пабудовы.

Інспекцыя МПЗ па Чыгуначным раёне г. Віцебска прапануе для здачы ў арэнду нежылое памяшканне, размешчанае па адрасе: Віцебская вобласць, г.Гарадок, вул. Валадарскага, 10, плошчай 52, 06 кв. метраў. Па ўсіх пытаннях, якія ўзнікаюць, звяртацца па тэлефоне (8-0212) 67-90-77. Гэта ў будынку, дзе размяшчаецца гандлёвы цэнтар «Гасцінец» і крама «Ласунак»

Цэнтральная аптэка № 6 Гарадоцкага раёна здае ў арэнду сутарэннае памяшканне плошчай 126,1 кв. метраў па адрасе: г. Гарадок, вул. Савецкая,31. Кантактны тэлефон: 802139 59550. Тут раней размяшчалася крама «Фрэгат», якая зараз працуе на пачатку вуліцы Сабалеўскага.

Відавочна, што гэта толькі асноўныя аб'екты, якія жадаюць здаць у арэнду гаспадары з дзяржаўнай формай маёмасці.

Сярод прыватнай формы уласнасці варта ўзгадаць прапанову ў арэнду часткі былой крамы «Універсам» па вул. Гагарына 24.

Тут побач са снежня пачала працаваць крама «Капеячка»

Л. Антонаў

СПОРТ

УСПЕХ ЮНОЙ ШАХМАТИСТКИ

С 1 по 8 февраля в Орше проходил XX международный шахматный фестиваль, на котором учащаяся VII класса ГУО «Езерищенская СШ им. П.Э. Антипова» Анна Саприкова заняла третье место. И это только начало.

Шахматами девочка увлекается с 5 лет. Играть её научила мама Юлия Саприкова. Когда стало очевидно, что у Ани есть задатки для дальнейшего совершенствования, она стала брать уроки у профессиональных тренеров: А. Пучкова (КМС), М. Полуэктова (КМС), А. Сарбая (КМС), В. Ковалёва (гроссмейстера). С 2019 г. Аня регулярно обучается в международной шахматной онлайн-школе С. Чередниченко. Несколько лет юная шахматистка принимала участие в турнирах различного уровня. Завоевала серебро в первенстве Республики Беларусь среди девочек до 8 лет в 2018 г и золото — среди девочек до 10 лет в 2020 г. Аня занимается в кружке «Шахматы» на базе ЦДиМ г. Городка, который ведёт её мама.

К слову, Ю. Саприкова является руководителем центра психологической помощи «Одари» (г. Витебск), одним из направлений работы которого является выявление и развитие детской одарённости. В 2020 г. женщина получила степень магистра психологических наук, защитив диссертацию «Развитие креативного мышления у шахматистов младшего школьного возраста».

Стоит отметить, что А. Саприкова пошла во второй класс, сдав экстерном экзамены за первый, и сразу показала высокий результат на олимпиадах по математике. В младших классах в группе продлённого дня организовала обучение одноклассников игре в шахматы. Аня обладает лидерскими качествами, всегда заступается за тех, кого обижают. У неё свой взгляд на происходящее, она может высказать своё мнение и отстоять его. Ну и, конечно же, много читает.

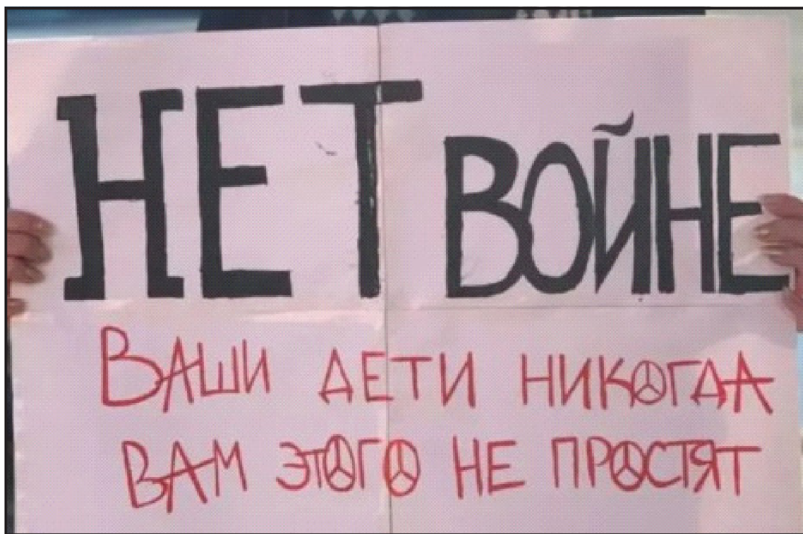
Аня любит путешествовать. Вместе с родителями она побывала в Латвии, Литве, Польше, Чехии, Германии, Австрии, Италии, России, Украине. В 2017 г. их семья стала победительницей национального конкурса «Познай Беларусь», посетив более 300 культурных и исторических объектов, расположенных на территории Беларуси.

Татьяна УЛЬДРИХ
"Гарадоцкі веснік"

НЕ ВАЙНЕ!

КАЛІ ЎЛАДА КІДАЕ Ў АЎТАЗАКІ ТЫХ, ХТО СУПРАЦЬ ВАЙНЫ, ЗНАЧЫЦЬ, ЯНА ЗА ВАЙНУ?

Калі ўлада не прымае хрысціянска-кананічнае «не забі», то, атрымліваецца, падтрымлівае супрацьлеглае яму — «забі»?

У артыкуле 18 абноўленай Канстытуцыі чорным па белым напісана: «Рэспубліка Беларусь выключае ваенную агрэсію са сваёй тэрыторыі ў дачыненні іншых дзяржаў». На добры лад, пры дапамозе новай Канстытуцыі беларускі народ атрымаў магчымасць ачысціць сваю зямлю ад расійскіх войск, якія выкарыстоўваюць яе як плацдарм для вайны ва Украіне. Запатрабаваць гэтага павінен і той, хто любіць называць сябе гарантам Асноўнага закона. Апрануў бы свой падобны на маршальскі мундзір на чарговую сустрэчу ў Маскве ды прыпёр бы свайго безмундзірнага візаві да крамлёўскай сценкі: так, маўляў, народ прагаласаваў.

Але гарант пра вывад чужацкага войска маўчыць. Гаворыць пра няўдзел Беларусі ў вайне. Хоць вядома, што менавіта з беларускіх аэрадромаў узляталі расійскія бамбавікі, каб руйнаваць украінскія гарады. З нашай тэрыторыі зайшлі агрэсарскія войскі ў чарнобыльскую зону.

Міжволі ў галаве ўсплывае такая сітуацыя: жывуць у вёсцы тры суседы. І задумалася аднаму забіць другога. Ён прыходзіць да трэцяга, дзеліцца з ім сваім злачынным планам і просіць натачыць нож. Той паслухмяна дастае тачыла. Будучы забойца кажа: каб заблытаць сляды, я ў цябе пажыву пару дзён. Ладна, жыві. Потым гучыць яшчэ адна просьба: зрабі мне дзірку ў плоце, каб зваліцца, як снег на галаву, з нечаканага боку. Добра, вось табе дзірка. А ідучы на злачынства, ваяўнічы сусед загадвае больш міралюбнаму: яечню на стол і чарку — для смеласці. Атрымлівае і чарку са скваркай.

А на судзе паслухмяны, гасцінны і міралюбны сусед лыпае вачыма і цвердзіць: я ні ў чым не вінаваты, я не забіваў. І што з таго? Паводле закона ён — саўдзельнік. Круці ні круці — трэба ў турму ісці...

Але вернемся да Канстытуцыі. Калі яе не бароніць ад гвалту гэтак званы гарант, то хай бы хоць шараговыя грамадзяне заступіліся. А яны і заступаюцца. Як могуць і на што маюць адвагу ў нашай затэрарызаванай краіне.

Мінчанін Дзмітрый Мацюшонак на ўласным балконе вывесіў плакат з двума караценькімі словамі «Не — вайне!». Прычым напісаў іх па-англійску, можа, каб міліцыя не адразу прачытала. Прачытала імгненна! Мужчыну павязалі.

Паспрабаваў прыкладна ж тымі словамі пратэставаць супраць вайны і жыхар сталіцы Максім Шышко. І — паехаў па наезджанай дарозе ў ізалятар на Акрэсціна.

Дайшло да таго, што адну маладзіцу затрымалі за... Божую запаведзь. Так-так, яна трымала ў руках не антываенны — гэтак ненавісны для беларускіх сілавікоў — лозунг, а шматок кардону з надпісам «Не забі». І яе затрымалі, праўда, пасля прафілактычнай гутаркі вызвалілі.

А ўвогуле за антываенныя пратэсты ў Беларусі было затрымана, паводле афіцыйных звестак МУС, больш за 800 чалавек. Вайна ў Беларусі ператварылася ў недатыкальную рэч. Вось у Індыі свяшчэнныя каровы недатыкальныя, а ў нас — вайна.

Гэта як разумець? «Якое, мілыя, у вас тысячагоддзе на дварэ»?

Калі ўлада кідае ў аўтазакі тых, хто супраць вайны, значыць, яна за вайну?

Калі ўлада катэгарычна не прымае хрысціянска-кананічнае «не забі», то, атрымліваецца, падтрымлівае супрацьлеглае яму — «забі»?

Калі ўлада нібыта ўсенародна прымае новую Канстытуцыю і тут жа адпраўляе яе наўслед за шматкроць парушанай старой (следам за дзедам), а грамадзян, якія спрабуюць жыць паводле Канстытуцыі, рэпрэсуе і зневажае, то грош цана гэтай уладзе ў вачах народа. Ужо ніякімі ружовымі акулярамі сваю антызаконную і антыхрысціянскую сутнасць яна не прыхавае.

Як нічым не апраўдае ў вачах гісторыі свой саўдзел у вайне. Бо на ўвесь свет чутно, як пад гусеніцамі расійскіх танкаў стогне не толькі беларуская зямля. Пад імі, захляпанымі ўкраінскай крывёю, курчыцца і новапрынятая беларуская Канстытуцыя.

А яшчэ тыя танкі, пазначаныя літарай V, мяшаюць з гразёю радаводныя карані Аляксандра Лукашэнкі. Бо ён сам неаднойчы прызнаваўся, што яны там — паміж Чарнігавам і Кіевам. І куды цяпер падзець той здрапежаны чужымі танкамі радавод?

«Народная Воля»

ГОД ГІСТАРЫЧНАЙ ПАМЯЦІ

ЗАМЕСТ БЕЛАРУСКАЙ НАРОДНАЙ РЭСПУБЛІКІ МАГЛІ АБВЯСЦІЦЬ ВЯЛІКАЕ КНЯСТВА ЛІТОЎСКАЕ

Напярэдадні святкавання 104 годдзя абвяшчэння Беларускай Народнай Рэспублікі «Новы Час» узгадвае пра перадумовы гэтай падзеі і звяртае ўвагу на малавядомыя факты. Ці ведалі вы, што замест БНР нашы продкі маглі прачнуцца ў ВКЛ?

… Заняць «пачэсны пасад між народамі», адраджэнне мовы, культуры — такія мэты ставілі перад сабою патрыёты Бацькаўшчыны.

Ачолілі гэты рух паплечнікі, якія злучыліся ў першай беларускай партыі Беларуская Сацыялістычная Грамада. У нацыянальным пытанні першая праграма партыі прадугледжвала ўтварэнне незалежнай Беларускай дэмакратычнай рэспублікі.

Падчас Першай сусветнай вайны браты Іван і Антон Луцкевічы разам з Вацлавам Ластоўскім выступілі з прапановай пра аднаўленне Вялікага Княства Літоўскага са сталіцай у яго гістарычным цэнтры Вільні, якая была акупаваная на той час немцамі.

У часе вайны нацыянальныя рухі ў Еўропе адчулі вялікі імпульс да незалежнасці.

Беларусь панесла вельмі буйныя чалавечыя страты ў вайне. Пасля гвалтоўнай эвакуацыі ўглыб імперыі на Віленшчыне колькасць насельніцтва зменшылася на прыблізна 20%, на Берасцейшчыне на 45%, на Гарадзеншчыне — больш чым на палову. У суседзяў ужо выношваліся планы аб далучэнні нашых земляў да будучых уласных нацыянальных дзяржаваў.

Прызнаючы беларусаў самастойным народам, немцы цывілізавана ставіліся да нашай мовы і культуры. На акупаванай тэрыторыі пры непасрэдным удзеле Івана Луцкевіча былі адкрытыя 200 пачатковых школ з выкладаннем па-беларуску, беларуская настаўніцкая семінарыя.

У гэтых умовах беларускія нацыянальныя лідары зрабілі стаўку на рэалізацыю ідэі Канфедэрацыі Вялікага Княства Літоўскага — стварэння на землі былога Княства агульнай дзяржавы.

19 снежня 1915 Канфедэрацыя апублікавала на чатырох мовах Краю (беларускай, літоўскай, польскай, ідыш) зварот («універсал»), якім абвясціла пра свой намер стварыць дзяржаву. ..

Разам з тым 6 студзеня 1916 у Коўне адбылася канферэнцыя літоўскіх і латышскіх арганізацый, якія стварылі Галоўны літоўскі народны камітэт. У дэкларацыі канферэнцыі сцвярджалася, што літоўцы і латышы, добраахвотна аб'яднаўшыся, утвараюць незалежную дзяржаву — Вялікае Княства Літоўскае — з 2 аўтаномнымі тэрыторыямі. Канферэнцыя прапанавала беларусам далучыцца да новай дзяржавы ў якасці трэцяй аўтаномнай часткі.

Улетку 1916 Беларускі народны камітэт на чале з Антонам Луцкевічам прапанаваў ідэю больш шырокага дзяржаўнага ўтварэння ад Балтыйскага да Чорнага мора. Гэтая дзяржава павінна была складацца з Беларусі, Літвы, Латвіі і Украіны. Замест адной дзяржавы з аўтаномнымі тэрыторыямі планавалася стварыць канфедэрацыйны альянс незалежных дзяржаваў — Злучаныя Штаты, як напісаў Луцкевіч.

Спачатку як літоўскія, так і нямецкія палітычныя колы даволі ўважліва назіралі за развіццём праекта Канфедэрацыі, у прыватнасці, ёй цікавіўся будучы дыктатар Літоўскай Рэспублікі Антанас Сметона. Рэзка адмоўна аднесліся да ідэі польскія дэмакраты, якія мелі ідэю федэрацыі Літвы і Польшчы па ўзоры былой Рэчы Паспалітай.

У 1917 беларускія арганізацыі працягвалі выступаць за ўтварэнне Беларуска-Літоўскай дзяржавы, прычым рабілі гэта, негледзячы на пазіцыю Літоўскай Рады (Тарыбы), што заявіла аб прэтэнзіях на беларускія землі. Ідэю такой дзяржавы ў верасні 1917 падтрымаў Беларускі нацыянальны камітэт у Менску.

…Паміж Тарыбай і Віленскай беларускай радай існавала дамоўленасць пра магчымасць стварэння ў будучым федэрацыйнай Беларуска-Літоўскай дзяржавы. У выніку ў склад Тарыбы з 24 чалавек былі ўведзеныя 6 прадстаўнікоў Віленскай рады, у тым ліку Вацлаў Ластоўскі, Іван Луцкевіч, Янка Станкевіч, а ў кабінеце міністраў незалежнай Літвы з'явілася Міністэрства беларускіх справаў пад кіраўніцтвам Язэпа Варонкі. Юрысдыкцыя міністэрства пашыралася на тэрыторыю былой Гарадзенскай губерні, асобныя паветы Віленскай і Сувалкаўскай губерняў. Гэтая тэрыторыя з насельніцтвам каля 2 млн чалавек павінна была мець статус аўтаномнай адзінкі з дзяржаўнай беларускай мовай.

Нацыянальныя арганізацыі аб'ядналіся ў Вялікай Беларускай Радзе. Дзеля вызначэння далейшага лёсу Беларусі Рада склікала ў Менску Усебеларускі з'езд (кангрэс) у снежні 1917. Старшынём быў абраны Іван Серада. На з'ездзе прагучаў заклік: «Няхай жыве Беларуская Народная Рэспубліка!» З'явілася прапанова стварыць Беларускую Рэспубліку ў складзе федэратыўнай Расеі, аднак сярод дэлегатаў з'езду ўсё большую вагу набіралі незалежніцкія настроі.

Дэлегаты падзяліліся на тых, хто змагаўся за поўную незалежнасць, і на тых, хто выступаў за аўтаномную дэмакратычную рэспубліку ў складзе Расеі. Дэлегаты кангрэсу выказалі трывогу, што камуністы вядуць у Берасці перамовы пра мір без уліку інтарэсаў Беларусі. Запрошаныя на кангрэс камуністы ад удзелу ў ім ухіліліся, але пільна сачылі за падзеямі. Орган камуністаў — Паўночна-Заходні абкам РСДРП (б), які кіраваў Мяснікян (яго імём названая напрыклад вуліца ў Мінску ля вакзалу — Мяснікова), не прызнаваў не толькі права беларусаў на самавызначэнне, але і нават самога факта існавання беларускай нацыі. Убачыўшы, што на з'ездзе набіраюць вагу незалежніцкія настроі, камуністы пастанавілі разагнаць яго з дапамогай вайсковай сілы, дэкрэт падпісаў старшыня народных камісараў Ландэр (таксама мае вуліцу імя сябе ў сталіцы). Частку дэпутатаў арыштавалі, з'езд спыніў паседжанні, але Рада Усебеларускага з'езда, якой дэлегаты перадалі сваю ўладу, выбрала са свайго складу Выканаўчы камітэт, які ўзначаліў Язэп Варонка, адзін з кіраўнікоў Грамады.

Напрыканцы студзеня 1918 у Вільні прайшла Беларуская канферэнцыя, якая прыняла рэзалюцыю аб імкненні стварыць незалежную суверэнную дэмакратычную дзяржаву з дзвюх асноўных нацыянальных тэрыторый — беларускай і літоўскай, у найшчыльнейшай еднасці з

(працяг на стар. 4)

ГОД ГІСТАРЫЧНАЙ ПАМЯЦІ

(пачатак на стар. 3)

Курляндыяй.

…Гэты курс на аб'яднанне Беларусі з Літвой, Латвіяй і ў перспектыве з Украінай быў абумоўлены шырокім колам прычынаў, найперш неабходнасцю выйсця да мора, і вядома патрэбаю нацыянальнай абароны.

19 лютага 1918 камуністы ўцяклі з Менску пасля пачатку наступу нямецкіх войскаў. Выканаўчы камітэт здолеў выйсці з падполля. У сваёй першай Устаўной грамаце 21 лютага камітэт абвясціў сябе ў Беларусі часовай уладай. Выканкам стварыў Урад Беларусі — Народны Сакратарыят на чале з Язэпам Варонкам, але Менск занялі немцы, якія канфіскавалі сродкі Урада, скінулі з яго будынку бчб сцяг і разагналі службоўцаў. У адказ на такую палітыку Германіі наш Урад неаднаразова выступаў з нотамі пратэсту, кажучы, што акупацыя кайзераўцамі пазбавіла Беларускі ўрад магчымасці стварыць неабходную ўзброеную сілу для адстойвання недатыкальнасці сваёй тэрыторыі. Негледзячы на гэта, Выканкам Рады Усебеларускага з'езда зноў звярнуўся да беларусаў 9 сакавіка з Другой Устаўной граматай, дзе пазначаліся дзяржаўны лад Беларусі, правы і свабоды яе грамадзянаў.

У сакавіку 1918 у Берасці была падпісаная мірная дамова між Савецкай Расеяй і Германіяй, без удзелу беларускай дэлегацыі. Гэтая дамова пакідала частку Беларусі немцам (перадаем прывітанне падзелам Рэчы Паспалітай).

23 сакавіка Антон Луцкевіч выступіў на паседжанні Народнага Сакратарыята, дзе казаў аб тым, што фармальна Беларусь застаецца тэрыторыяй Расеі, бо першая і другая ўстаўныя граматы не скасоўваюць абвешчанай на кангрэсе федэратыўнай сувязі з Расеяй, а гэта не адпавядае надзеям і памкненням беларускага народа. У выніку раніцай 25 сакавіка прынялі Трэцюю ўстаўную грамату, у якой абвяшчалася аб незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі.

(скарочана)

Павел Хадзінскі
«Новы Час»

РАСІЯ

У ПУТИНА БЫЛА «БОЛЬШАЯ СТРАТЕГИЯ». И ОНА ПРОВАЛИЛАСЬ

Политолог Кирилл Шамиев — об ошибках мира при оценке Кремля и об ошибках Кремля при оценке остального мира.

За отправную точку агрессивной внешней политики России можно взять 2007 год, когда Путин во время Мюнхенской конференции по безопасностиоткровеннораскритиковал стратегию западных стран. Президент России тогда высказал свою главную, актуальную до сих пор, претензию: расширение Североатлантического альянса неприемлемо, потому что это часть стратегии США по распространению собственной зоны военно-политического влияния в ущерб интересам России.

На саммите Россия — НАТО в апреле следующего года Путин открыто угрожал уничтожением Украины в случае вхождения в альянс, называя соседнюю страну «даже не государством».

Спустя пять дней после речи в Мюнхене Путин назначил новым министром обороны Анатолия Сердюкова, человека из «питерской» команды, который кардинально изменил российские вооруженные силы. Благодаря инициированным им структурным изменениям стала возможной последующая военная модернизация. Это была сложная задача, которая в итоге привела к отставке Сердюкова, когда Путин вернулся в президентское кресло.

Помимо попыток модернизировать вооруженные силы и реформировать военно-промышленный комплекс, Кремль поручил проводить ежегодные инспекции и обновление сети бомбоубежищ по всей стране. Устаревшая и разворованная советская инфраструктура гражданской обороны нуждалась в ревизии и обновлении. Москва также пыталась экспериментировать с созданием армейского резерва, который в 2021 году получил название БАРС — «Боевой армейский резерв страны». Правда, он был сформирован поздно, во многом из-за управленческой косности и концептуальной отсталости системы российских военных комиссариатов, унаследованной от Советского Союза (и остающейся одним из самых архаичных институтов в стране).

Помимо военных вопросов, администрация Путина активно «захватывала» внутреннюю политику. В регионах Кремль постепенно усилил влияние силовых структур: в одних субъектах федерации выходцы из них становились губернаторами, а в других правоохранительные органы устраивали облавы на региональных руководителей. Сигнал был ясен — главы регионов должны быть исключительно лояльны и способными выполнять любые приказы Кремля. В противном случае, их ждали следствие и тюрьма.

Репрессии против оппозиции и формирование лояльного гражданского общества были частью процесса по внутриполитической мобилизации. Уничтожение отдельных политических лидеров, раздробление оппозиционных групп, кооптация гражданских инициатив при помощи грантов и доступа к власти, создание альтернативных провластных молодежных движений и цензура были необходимы для формирования согласного населения и безропотной работы авторитарной политической системы.

В глазах представителей российского режима, оппозиция, «иностранные агенты», независимые гражданские движения в военное время становятся в лучшем случае подозреваемыми, а в худшем — пособниками врага. Предварительная зачистка снизила их протестный потенциал до допустимого минимума.

Кремль также готовил страну к экономическим санкциям. С 2014 года в России активно велась работа по обеспечению «экономической безопасности». Москва определила полномочия и обязанности федеральных ведомств по противодействию санкциям, а также создала законодательную базу для работы в чрезвычайной ситуации.

Более того, правительство проводило «стресс-тесты» для госкомпаний, проверяя их готовность к отключению SWIFT, дефициту западного оборудования, ограничениям на конвертацию рубля. Центробанк также готовился к спасению российской финансовой системы.

При этом сами контуры будущей эскалации закладывались в скрытом режиме. Даже высокопоставленные чиновники не знали, к чему именно Кремль требует готовиться. Только отстраненный и комплексный анализ позволял признать катастрофическое — идет подготовка к настоящей войне.

К 2022 году мозаика собралась почти полностью, за исключением ключевой детали — решения Владимира Путина. Опубликованный 21 февраля ультиматум стал последней попыткой получить желанное невоенным путем. Чека была выдернута, и 24 февраля граната была брошена в сторону Украины.

Путин продемонстрировал удивительную последовательность своих прямолинейных взглядов, не изменившихся за 15 лет. НАТО — это угроза России. Украина — «мнимое государство», лишенное права на собственную независимую внешнюю политику и интеграцию в структуры Запада. При этом западные политики воспринимали эти заявления как оторванную от реальности пропаганду и не относились к ним серьезно.

Вторжением в Украину Путин показал, что понять его внешнюю политику просто — надо только слышать, что он говорит….

(скарочана)

gazetaby.info

БЕЛАРУСЬ - ЗАХАД

МОСТЫ С МИРОМ У ЛУКАШЕНКОВСКОЙ БЕЛАРУСИ СОЖЖЕНЫ ЕЩЕ НЕ НАСТОЛЬКО, КАК У ПУТИНСКОЙ РОССИИ

Политический обозреватель Артем Шрайбман — о туманном будущем нашей страны. Беларусь может оказаться как шлюпкой, которая в последний момент успеет отплыть от Титаника, так и той, что будет затянута в его воронку.

— Сценарий переворота в России, естественно, не единственный из возможных. Многие режимы прошлого на годы переживали свои самоубийственные внешние авантюры, — пишет Артем Шрайбман. — Эти годы не были стабильными, но ресурсов на кормление элиты и ее охранников хватало.

Если Путину удастся завершить острую фазы войны соглашением с Украиной, которое можно будет преподнести дома как достижение заявленных целей, риск переворота в обозримой перспективе снизится.

Можно ли достичь такого соглашения, купит ли народ и элита России, насколько оно будет устойчивым — всё важные вопросы, но пока оставим их в стороне.

Проблема в том, что даже такой исход не уведет нас с траектории, на которую встала Россия. Будет ли этот процесс быстрым или вялым, линейным или волнообразным, но нас ждет многолетний закат российского государства.

Как бы ни закончилась война с Украиной, отношения Запада (и всех, кто не хочет с ним ссориться) с режимом Владимира Путина не восстановимы. Даже если удастся снять часть санкций, курс на отказ от российских энергоресурсов и экономическое отмежевание от России выглядят необратимыми.

Отсутствие как денег на покупку лояльности союзников, так и способности производить привлекательные для них идеи и ориентиры развития приведут к остыванию связей России с ее союзниками.

Мы уже это видим в нейтральной или мягко проукраинской позиции центральноазиатских стран или, например, Азербайджана.

Судьба же нашей страны становится более туманной. Беларусь при всей своей зависимости от России (которая только усугубляется из-за неспособности Лукашенко отличить свои интересы от национальных) может оказаться как шлюпкой, которая в последний момент успеет отплыть от Титаника, так и той, что будет затянута в его воронку.

И здесь важно смотреть на то, какие из форм зависимости приобретут институциональный характер, а какие останутся по своей сути временными. Даже сегодняшнее использование территории Беларуси российской армией — это временный, пусть и очень значимый процесс. Не подписывается никаких соглашений об их постоянном базировании, Минск не берет на себя никаких вечных обязательств.

То же самое касается переориентации белорусского экспорта на Россию. Все это не обязанность Беларуси. При изменении санкционной конъюнктуры и при наличии воли, перенаправить их обратно будет сложно, но возможно.

Из-за чего стоит переживать, так это из-за таких соглашений, которые замещают белорусские институты российскими или дают Москве экстерриториальные права, своеобразные якоря на белорусской земле.

Это, например, новые военные базы и объекты с договорами на десятилетия пребывания в Беларуси, переход все еще перспективных госпредприятий, банков или стратегической инфраструктуры в российскую собственность, единая валюта, переход на российское программное обеспечение в критических отраслях регулирования (налоги, таможня, банки и т.д.).

Уничтоженные собственные госинституты намного сложнее отстроить, чем вернуться к довоенным цепочкам торговли, открытым границам, нейтральной внешней политике и даже отстроить национальное информационное пространство.

Мосты с миром у лукашенковской Беларуси сожжены еще не настолько, как у путинской России. Москву и Минск в мире все еще разделяют на главного агрессора и неохотного соучастника.

Ситуация в регионе стала настолько катастрофичной и динамичной одновременно, что я не знаю, хватит ли у белорусской власти хитрости, воли и ресурсов не сдать институциональные основы суверенитета. Желания в этих областях ложиться под Москву у власти в Минске и среди белорусов нет. Но мы давно прошли ту стадию, когда желания Лукашенко или мнение народа были единственной переменной в уравнении.

Если же у Беларуси получится пройти фазу российской агонии без необратимых потерь, то так же, как закат СССР дал шанс его сателлитам вырваться из колхоза за колючей проволокой, закат России будет вторым шансом для ее бывших колоний, которые не смогли сделать правильный выбор 30 лет назад.

gazetaby.info

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: leo592202@gmail.com Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V), Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 30.03.2022 у 17.15
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.